

Toimintakertomus 2017

Rukajärven suunnan historiayhdistys ry

Puh. +358 4054 080 45

Tenho Tikkanen c/o Purokuja 3 C 02300 Espoo

www.rukajarvensuunnanhistoriayhdistys.fi

[tenho.tikkanen\(at\)gmail.com](mailto:tenho.tikkanen(at)gmail.com)

Sisällys

1.	Yleistä	2
2.	Hallinto	3
3.	Jäsenet.....	3
4.	Jäsenyydet.....	3
5.	Yhteistyötahot.....	3
6.	Toiminta	4
6.1	Aineiston kerääminen ja tallentaminen	4
6.1	Veteraanihaastattelut	5
6.2	Joen kenttävartion aineistokeräys	5
6.3	Merkittävimmät lahjoitukset	6
6.4	Suomi 100 ohjelman mukaiset tapahtumat.....	6
6.5	Sotahistorialuennot ja esitelmät	8
6.6	Muistamiset.....	11
6.7	Eri järjestöjen muistamiset.....	11
6.8	Jäsenyydet.....	11
6.9	Tauno Oksanen - vuoden 2016 rajahenkilö	11
6.10	Lieksan Rukajärvi-keskuksen näyttelyt.....	12
6.11	Iisalmen Rukajärvi-keskus	12
6.12	Tiedottaminen	13
6.13	Tietojärjestelmät	13
6.14	Matkat Rukajärvelle	13
7.	Talous	14

1. Yleistä

Yhdistyksemme toimintavuosi oli tähänastisista vilkkain. Toiminta perustui suurelta osin yhdistyksen jo aikaisempien vuosien jäsenkokousten tekemiin päätöksiin. Maassamme järjestettiin Suomen 100-vuotisjuhlan merkeissä kaikkiaan 12 sotahistoria-tilaisuutta, joista yhdistyksemme järjestämiä tilaisuuksia oli kuusi.

Rukajärven suunta liittyy monella keskeisellä tavalla maamme itsenäisyyteen. Kohokohta raskaitten sotavuosien jälkeen oli vietetty Suomi 100 -vuotta juhluvuosi. Rukajärven suunnan joukot olivat ainut yhtymä, mikä oli suoraan ylipäällikön alaisuudessa, Rukajärvellä käytiin Jatkosodan viimeiseksi jäänyt taistelu Suomen ja neuvostoarmeijan välillä. Rukajärveltä tehtiin Jatkosodan kolme miesvahvuudeltaan suurinta partioretkä vihollisen selustaan. Rukajärven suunnan joukot olivat Suomen Marsalkka Mannerheimin luottojoukko-osasto. Tässä luetellut tosiasiat antoivat aiheen monelle huomattavalle tapahtumakokonaisuudelle kuluvana vuonna.

Juhlavuoden alussa järjestettiin Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa Perttulin Jotos-seminaari, mikä käynnisti hienolla tavalla yhdistyksemme juhlavuoden sotahistoriatapahtumat. Yhdistyksemme perustajajäsentä Pentti Perttulia voitaneen pitää maamme veteraanien joukossa ylivoimaisena sotahistoriaperinteen keräystyössä.

Salpalinja on maamme suurin yksittäinen rakennushanke. Yhdistyksemme sai päätökseen Rukajärven tien Änäkäisen Salpaetaseman kunnostushankkeen. Samaten Lieksan Rukajärvi-keskuksen mittava uudisrakennus saatiin valmiiksi määräajassa. Halusimme näillä sotahistorian merkittävillä hankekokonaisuuksilla kunnioittaa maamme itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuotta.

2.6.2017 järjestettiin Lieksan Rukajärvi-keskuksessa komentaja E.J. Raappanan muistoseminaaritilaisuus, jonne juhlaväki matkusti Suomen itsenäisyyden juhlaunalla Päämajakaupunki Mikkelistä. Kuluvana vuonna yhdistyksemme juhlisti myös Ylipäällikkö, Suomen Marsalkka Mannerheimin (4.6.1867–27.1.1951) 150-vuotissyntymän juhluvuotta järjestämällä Lieksan Rukajärvi-keskuksessa 2.6.2017 avatun näyttelyn. Lieksan Rukajärvi-keskuksessa avattiin myös kansallissäveltäjämme Jean Sibeliuksen (8.12.1865–20.9.1957) häämatkakohdetta Monolan aittaa esittelevä näyttely. Tulihan Sibeliuksen kuolemasta toimintavuonna kuluneeksi 60 vuotta.

Juhlavuoteemme sisältyi myös onnistunut Ernei Kannisen muistoseminaari Helsingissä. Juhlavuotemme huipentui Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa järjestettyihin Suomen Salpa dokumenttielokuvien esityksiin. Esitys järjestettiin myöhemmin vielä Lieksan kulttuurikeskuksessa.

Muurmannin partioretkestä tuli kuluneeksi toimintavuonna 75 vuotta. Yhdistyksemme jäsen Raine Narva uutteroi pitäen partioretkestä kertovia esitelmiä, ensimmäisen 14.1.2017 Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa, jolloin oli tullut 75 vuotta partioretkelle lähdöstä.

Esitelmät huipentuivat Mikkelin Päämajamuseon juhlasalissa 22.1.2017 pidettyyn esitelmätilaisuuteen, jolloin tuli kuluneeksi 75 vuotta partioretkeltä paluusta.

Toimintavuoden tilaisuudet kokonaisuutena olivat onnistuneita. Lieksan seminaarin ja näyttelyn avajaisten aikana sää ei tosin suosinut, vaan lämpötila tuolloin oli +2 C. Koko kesä oli kylmä ja sateinen, minkä vuoksi kotimaanmatkailu oli vaisuinta pitkiin aikoihin. Sää omalta osaltaan alensi Rukajärvi-keskusten kävijämääriä huomattavasti.

2. Hallinto

Yhdistyksen hallitukseen ovat kuuluneet puheenjohtaja Tenho Tikkanen, hallituksen varapuheenjohtaja Antti Koskinen, sihteeri Aila Elo, taloudenhoitaja Jari Kärkkäinen, Seppo Rähä, Antero Huttunen, Ossi Laine ja Tauno Oksanen.

Yhdistyksen toiminnantarkastajana ja varatoiminnantarkastajana ovat toimineet jo 27.9.2014 pidetystä yhdistyksen vuosikokouksesta asti Matti Yrjänä ja Isto Turpeinen. He ovat toimineet perustamisesta alkaen ensin tilintarkastajina ja sitten uusien sääntöjen mukaisina toiminnantarkastajina.

3. Jäsenet

Yhdistyksellä oli toimintavuonna 159 maksanutta jäsentä, lisäksi 9 veteraanijäsentä, jotka on vapautettu jäsenmaksusta. Yhdistyksen toimintavuoden jäsenmaksun suuruus oli 25 €. Toimintavuoden aikana kuoli ja erosi kaikkiaan 6. Yhdistyksen jäseneksi liittyi Lottaperinne Iisalmi ry, mikä oli ensimmäinen yhteisöjäsen.

4. Jäsenyydet

Rukajärven suunnan historyayhdistys on Suomen Sotahistoriallisen seuran jäsen vuodesta 2015 alkaen.

5. Yhteistyötahot

Iisalmen Rukajärvi-keskuksen toiminnasta yhdistys on solminut yhteistyösopimuksen Hotelli Seurahuoneen liiketoimintaa hoitavan Haapaniemen Matkailu Oy:n kanssa. Rukajärvi-keskuksen opastuksesta on huolehtinut Seurahuoneen henkilökunnan lisäksi Iisalmen Matkailuoppaat ry:n ammattioppaat.

Lieksan Rukajärvi-keskuksen toiminnasta yhdistys on solminut yhteistyösopimuksen Lieksan Tukipiste ry:n kanssa. Opastuksesta Lieksan Tukipiste ry:n henkilökunnan lisäksi on huolehtinut Lieksan Matkailuoppaat ry:n ammattioppaat. Matkailuoppaat ovat jopa omaloitteisesti järjestäneet Lieksan Rukajärvi-keskuksessa erilaisia tilaisuuksia ja pitäneet näyttelytilaa avoimena.

Yhdistyksellä on ollut yhteistyösopimus Monola Seura ry:n kanssa. Alussa yhteistyö käynnistyi Sibelius-muusikko Jussi Makkosen kanssa. Jussi Makkosen tuki on ollut yhdistyksellemme arvokasta. Yhteisen näyttelyn lisäksi Jussi Makkonen yhdessä Nazig Azezinin kanssa esiintyi toimintavuonna Lieksan Rukajärvi-keskuksen näyttelytillen avajaistilaisuudessa. Juhlavuoden kunniaksi he esittivätkin kansallissäveltäjämme Jean Sibeliuksen Finlandian, jota seminaariyleisö kuunteli haltioituneena seisaalleen nousten.

Rukajärven tien kohteissa yhteistyötä on merkittävässä määrin tehty Nurmijärvellä toimivan Jongunjoen Kyläyhdistys ry:n kanssa sekä Kahvila Annukan omistajan Annukka Kaltiaisen kanssa.

Valtakunnan tason yhteistyö on jatkunut Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n kanssa sekä Suomen Sotahistoriallisen Seura ry:n kanssa. Erityisesti Suomen Sotaveteraaniliitto ry on merkittävässä määrin suorittanut erilaisten tapahtumien markkinointia. Vastavuoroisesti RSHY ry on julkaissut omilla nettisivuillaan yhteistyökumppaneittensa tapahtumailmoituksia.

Toimintavuonna käynnistyi yhteistyö Kaakkois-Suomen Viestikilta ry:n kanssa, joka pystytti Lieksan Rukajärvi-keskuksen laajan viestinäyttelyn sekä julkaisi VP 30 joukko-osaston historiategoksen "Viestisotaa Rukajärvellä".

Lieksan kaupungin tuki on ollut merkittävää samoin kuin Lieksassa toimivan Pohjois-Karjalan ammattiopiston tuki. Ammattiopisto suoritti Lieksan Rukajärvi-keskuksen uudisrakentamiseen liittyvät purkutyöt rakennuslinjan opetuskohteena.

Olemme erittäin kiitollisia edellä minituille yhteisöille heidän yhdistyksellemme osoittamasta tuesta.

6. Toiminta

6.1 Aineiston kerääminen ja tallentaminen

Sääntöjensä mukaisesti yhdistys on jatkanut Rukajärven suunnan sotahistoriaan liittyvien veteraanihaastattelujen tekemistä, valokuvien ja erilaisen materiaalin keräystä ja aineiston tallentamista. Veteraanit ovat luovuttaneet yhdistykselle valokuva- ja muuta aineistoaan, joka on digitoitu ja sen jälkeen materiaali on pääosin palautettu takaisin veteraaneille tai aineiston luovuttajille.

Lisäksi yhdistyksen jäsenet ovat hankkineet omistukseensa vastaavaa yleisesti myynnissä olevaa perinneaineistoa, joka sekkin aineisto on valokuvattu ja tallennettu Rukajärven suunnan historyayhdistyksen kokoelmaan.

Kuluvan vuoden aikana on tallennettu erilaista aineistoa yhteensä 34,6 Gt, mikä käsittää kaikkiaan 6 941 asiakirjaa. Tämän lisäksi toimintavuoden aikana on haastateltu 11 veteraania ja yhtä lottaa.

Yhdistys sai neuvoteltua Kansallisarkiston kanssa Rukajärven veteraani, kirjailija Onni Palasteen nauhoittamien 56 äänitteen digitoinnin. Sen suoritti joensuulainen jäsenemme Juhani Alakangas.

Samoin yhdistys neuvotteli Joroisten maapuolustusmuseon omistajan Matti Häyrisen ja myös valokuvaaja Paavo Jäniksen kanssa Pauli Jäniksen Rukajärven suunnalla ottamien valokuvien digitoimisesta. Aineisto käsitti n. 1.100 (900-200) valokuvaa. Työn suoritti Juhani Alakangas ja Tenho Tikkanen.

Isto Turpeinen digitoi Raine Narvan isän Toivo V. Narvan rintamalla ottamien valokuvien negatiivit, joita oli yhteensä 445 kappaletta. Em. aineistoon liittyy edellisenä vuonna saatu TK -upseeri Toivo V. Narvan (898 asiakirjaa) valokuva- ja muu kirjallinen aineisto.

6.2 Veteraanihaastattelut

Yhdistys on jatkanut veteraanihaastatteluja. Seuraavat henkilöt on haastateltu kuluvan toimintavuoden aikana:- Paavo Lonkila, - Teuvo Laukkasen omaisten haastattelu, - Eino Syrjäniemi, - Veikko Heikkinen ja Sakari Kemppainen, Hyrynsalmi, - Eino Heikki Turunen, Lieksa, - Otto Jääskeläinen ja Kaarlo Salmela, Lapinlahti, - Eino Halonen, Kuopio (Kakon saappaat), - Maunu Kankaanpää, - Marjatta Pelkonen, - Viggo Wallensköld, - Tauno Tikkanen. Haastateltavien joukossa oli 10 veteraania, yksi lotta sekä kahden veteraanin omaiset ja läheiset.

6.3 Joen kenttävartion aineistokeräys

Jari Kärkkäinen on jatkanut kuluvan vuoden aikana aiemmin tuloksekkaita Joen kenttävartiota koskevia selvityksiä. Hän on koonnut aineistoa myös Rukajärven alueen museoista ja historianopettajien kautta eri arkistoista. Tämän Jari Kärkkäisen aloittaman työn tuloksena löytyi viimeiseksi jääneen Suomen ja neuvostoarmeijan välillä Jatkosodassa käydyn taistelun taistelupaikka ja samalla löytyivät 9./JR 10 komppanianpäällikkö Seppo Hännisen jäänteet. Toimintavuonna yhdistys teki Seppo Hännisen sukututkimuksen ja toimitti tiedot Suomessa toimivaltaiselle Sotavainajat ry:lle. Tämän perusteella dna-tutkimus voitiin suorittaa ja varmistua asiasta. Seppo Hänninen tullaan hautamaan

19.5.2018 sotilaallisin menoin Sukevan Lahnakankaalla sijaitsevaan sankarihautaan. Paikalla sijaitsee luutnantti Seppo Hännisen muistokivi.

6.4 Merkittävimmät lahjoitukset

Viggo Wallensköld lahjoitti omistamansa Helga ja Arnold Majewskin Rukajärven rintamaan liittyvän aineiston kokonaisuudessaan. Lahjakirjassa edellytetään, että aineisto asetetaan esille Lieksan Rukajärvi-keskuksessa. Lahjoitettu aineisto käsittää mm. Majewskin häälahjakaluston, muita huonekaluja, sotilasasuja ja -varusteita, kuten miekan, lahjaesineitä, asiakirjoja sekä huomattavan määrä ennen julkaisemattomia valokuvia. Aineisto on digitoitu kokonaisuudessaan, minkä suoritti Tenho Tikkanen.

Ari Saastamoinen lahjoitti kaksi Rukajärven suunnan tunnuksella varustettua kelloa sijoitettavaksi toisen Iisalmen ja toisen Lieksan Rukajärvi-keskukseen. Eino Halonen lahjoitti eversti Einari Kakon ratsastussaappaat. Lisäksi Rukajärvi-keskuksiin on toimitettu huomattava määrä erilaista kirjallista materiaalia ja Rukajärvi-kirjallisuutta.

Seuraavilta henkilöiltä on saatu muuta aineistoa:

- Kalle Sutiselta 19.6.2017 mm. kunniamerkit ja kunniakirjat
- Ari Martikaiselta kaksi Rukajärvi tunnuksella itse valmistamaansa kelloa
- Hillevi Laukkaselta 14.1.2018 Paavo Lonkilan aineistoa.
- Lisäksi on neuvoteltu myös Teuvo Laukkasen ja Urpo Korhosen aineistojen yhdistämisestä tähän näyttelykokonaisuuteen.

6.5 Suomi 100 ohjelman mukaiset tapahtumat

Maamme itsenäisyyteen liittyy keskeisesti kansallissäveltäjämme Jean Sibelius, jonka kuolemasta tuli kuluneeksi 60 vuotta. Halusimme uusia Lieksan Rukajärvi-keskuksen Sibelius-näyttelyä. Se tehtiin yhteistyössä Monola Seura ry:n kanssa.

Toimintavuonna vietettiin Suomen Marsalkka Mannerheimin 150-vuotisjuhlia, minkä vuoksi Mannerheim oli vahvasti esillä juhlavuoden toiminnassamme.

Järjestimme Päämajakaupungissa Muurmannin kaksi partioiretkeä käsittelevää luentoa yhteistyössä Päämajamuseon ja Kaakkois-Suomen Viestikilta ry:n kanssa ja luennon myös Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa.

Vuosikokouksessaan 30.9.2015 Rukajärven suunnan historyyhdistys päätti seuraavaa:

Rukajärven suunnan historyyhdistys tulee järjestämään suunnan komentajan, kenraali E.J. Raappanan muistoseminaarin (2.6.), kenraali Ermei Kannisen (19.10.) ja

*maanviljelysneuvos Pentti Perttulin (13.3.) syntymäpäivien läheisyydessä
seminaarityyppisen tilaisuuden vuorovuosin Iisalmen ja Lieksan Rukajärvi-keskuksissa.*

Kaikki edellä mainitut tapahtumat sisältyvät Valtioneuvoston hyväksymään Suomi 100 ohjelmaan. Näistä tarkemmin seuraavassa.

Perttulin jotos - seminaari 12.3.2017

Perttulin Jotos-seminaari olikin vuosikokouksen päättämistä tapahtumista ensimmäinen. Juhlaseminaariin kuului Tauno Oksasen luento "Pentti Perttuli erämaasodan johtajana ja "Rukajärven tie -elokuvan taistelussa." Seminaaritalaisuudessa kuultiin myös näyttelijä Timo Närhinsalon monologi "Viimeinen päiväkäsky" ja lisäksi Timo Närhinsalo isännöi Marskin pöydässä päivällistä. Iisalmen Rukajärvi-keskus oli lähes täynnä ja ruokailuunkin osallistui n. 50 ruokailijaa.

E.J. Raappana 2.6.2017

Lieksassa järjestettyyn E.J. Raappanan muistoseminaariin matkustettiin Päämajakaupungista itsenäisyyden 100-vuotisjuhlajunalla. Tälläkin tavoin juhlistettiin Ylipääällikkö Mannerheimin syntymän 150-vuotisjuhlavuotta. Juhlajuna lähti Päämajakaupunki Mikkelistä 1.6.2017. Junassa oli mukana Ylä-Savon Veteraanimuusikot, jotka järjestivät junamatkan aikana konsertteja. Juhlajunan pysähtymispaikkakunnilla rautatieasemilla järjestettiin tilaisuuksia. Junamatkustajat yöpyivät Nurmeksessa ja saapuivat Lieksaan aikataulun mukaisesti E.J. Raappanan juhlaseminaarin alkuun.

Seminaaria edeltävänä päivänä oli avattu näyttelyt.

Samoin Rukajärvi-keskuksen uudisrakennusosa oli vihitty käyttöön.

Suomen itsenäisyyden 100-vuotista taivalta täydensi myös Änäkäisen Salpaetuaseman kunnostetun osan vihkiminen käyttöön. Suomen Salpa on Suomen itsenäisyyden suurin rakennushanke, johon Änäkäisen Salpaetuaseman kunnostaminen liittyy. Ensikertaa maassamme taisteluhautaa kunnostettiin kelo- ja räjähtämätalanteilla. Hankeen yhteydessä purettiin kaikki matkailijoille vaaralliset rakenteet ja rakennettiin taisteluhautaa 45 metrin matkalta.

Ermei Kannisen muistoseminaari 21.10.2017

Kenraaliluutnantti Ermei Kanninen on yhdistyksemme perustajajäsen. Hän menehtyi 12.11.2015. Kannisen nimeä kantava muistoseminaari pidettiin Helsingin Suomalaisella Klubilla yhteistyössä klubin kanssa. Tilaisuudessa kuultiin useita esitelmiä: Entisen puolustusvoimain komentajan Jaakko Valtasen esitelmä "Ermei Kanninen työtoverina ja sotilaana", oikeustieteen tohtori Pekka Hallbergin esitelmä "Uhkakuvia ja vallan kriisejä maailmalla", professori Heikki A. Reenpää: "Upseeriston nuorimmat ikäluokat sodissamme" ja yhdistyksen puheenjohtajan esitelmä "Ermei Kannisen osallistuminen Rukajärven suunnan sotahistorian perinnetyöhön." Esitelmät on julkaistu kokonaisuudessaan yhdistyksen nettisivuilla ja ne myös videoitiin ja ovat katsottavissa yhdistyksemme Rukajärvi-keskuksissa.

Teatteritaiteen maisteri Timo Närhinsalo esitti monologin "Ylipäällikön päiväkäsky 31.12.1944"

Tilaisuudessa esiintyivät Tuula Saarensola ja Risto Lauriala. Tilaisuuteen kuului myös päivällinen "Marskin pöydässä Rukajärvellä". Tilaisuuteen osallistui kaikkiaan 89 henkilöä. Tilaisuuden videokuvauksen suoritti jäsenemme Isto Turpeinen.

Seminaarin ohjelma liitetään tämän toimintakertomuksen liitteeksi.

6.6 Sotahistorialuennot ja esitelmät

Muurmannin partioetkestä tuli kuluneeksi kuluvana vuonna 75 vuotta. Juuri tästä johtuen halusimme järjestää Raine Narvan esitelmätilaisuuden Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa tarkalleen 75-vuotispäivänä siitä, kun partio lähti liikkeelle eli 14.1.2017. Partion kuului 1924 miestä ja 268 hevosta.

Esitelmätilaisuuden Mikkelin Päämajamuseossa järjestimme 22.1.2017, kun partion paluusta oli kulunut 75 vuotta. Tilaisuus järjestettiin siitä syystä juuri Mikkelin Päämajamuseossa, että Rukajärven suunnan joukot olivat ainut yhtymä, joka toimi suoraan päämajan alaisena. Esitelmän pitäjän Raine Narvan isä TK-upseeri Toivo V. Narva toimitti päämajaan heti retkeä seuraavana päivänä raportin, josta Raine Narva piti Päämajamuseon juhlasalissa luentonsa retkeltä paluun 75-vuotismerkkipäivänä. Mikkelin luento jouduttiin pitämään kahtena eri esityksenä ja silti osa esitykseen pyrkivistä ei mahtunut saliin.

Vastaavia Muurmannin partioetken luentoja Raine Narva on pitänyt kuluvana juhluvuonna pitkästi toistakymmentä, joista myös Lieksan Rukajärvi-keskuksessa 22.7.2017. Esitelmän on nähnyt ja kuullut tähän saakka 3957 kuulijaa. Raine Narvan esityksiä on järjestetty kaikkiaan 44 ja varsin useaan esitykseen kaikki tilaisuuteen halukkaat eivät ole mahtuneet.

Raine Narva

Osmo Rasilo

Narvan lisäksi erittäin merkittäväksi luentokokonaisuudeksi on noussut Osmo Rasilon muistiinpanoihin perustuva Antti Rasilon luentosarja: "Osmo Rasilon sotakokemukset", mikä kerää kuulijoita salin täydeltä. Antti Rasilo piti luennot molemmissa Rukajärvi-keskuksissa kuluvan toimintavuoden aikana.

Yhdistyksen seminaareissa ja tilaisuuksissa pidetyt esitelmät on tallennettu videokuvaamalla ja ne on tallennettu myös yhdistyksen digiarkistoon. Seuraavana on luettelo yhdistyksen tilaisuuksissa pidetyistä esitelmistä.

Iisalmen Rukajärvi-keskuksissa pidetyt esitelmät

- 14.1.2017, Raine Narva: Muurmannin radan partioretki vihollisen selustaan 14.1. - 23.1.1942
- 12.3.2017, Tauno Oksanen: Pentti Perttuli Erämaasodan johtaja Rukajärven tie - elokuvan taisteluissa, *julkaistu RSHY ry:n nettisivulla*
- 12.3.2017, Timo Närhinsalo: Viimeinen päiväkäsky ja Marskin pöydässä
- 22.3.2017, Tenho Tikkanen: Tatu Malmivaara Rukajärvellä
- 30.9.2017, Jani Varpujärvi: Hiljaisuus sävellyks ja sen synty
- 8.12.2017, Antti Rasilo: Värikki Osmo Rasilon Jatkosota Rukajärven suunnalla
- 8.12.2017, Tenho Tikkanen: Legendaarisen pataljoonan komentajan Arnold Majewskin aineisto

Lieksan Rukajärvi-keskuksessa pidetyt esitelmät

- 2.6.2017, Tauno Oksanen: Kenraalimajuri E.J. Raappana, Suuri rajamies, korpisodan taitaja ja mottimestari, julkaistu RSHY ry:n nettisivulla
- 2.6.2016, Jukka-Matti Siivonen: E.J. Raappana, ukki, mummo ja Lohiniemi, julkaistu RSHY ry:n nettisivulla
- 2.6.2018, Ossi Laine: Rukajärven suunnan kaatuneet.
- 22.7.2017, Raine Narva: Muurmannin radan partioretki vihollisen selustaan 14.1. - 23.1.1942
- 30.7.2017, Antti Rasilo: värikki Osmo Rasilon Jatkosota Rukajärven suunnalla

Muut esitelmät

- 22.1.2017, Raine Narva: Muurmannin radan partioretki vihollisen selustaan 14.1. - 23.1.1942, Päämajatalo Mikkeli
- 21.10.2017, Helsingin Suomalainen Klubi
  - Jaakko Valtanen, Ermei Kanninen työtoverina ja sotilaana, *julkaistu RSHYry:n nettisivulla*
  - Pekka Hallberg, Uhkakuvia ja vallan kriisejä maailmalla", *julkaistu RSHYry:n nettisivulla*
  - Heikki A. Reenpää, Upseeriston nuorimmat ikäluokat sodissamme
  - Tenho Tikkanen, Ermei Kannisen osallistuminen Rukajärven suunnan sotahistorian perinnetyöhön, *julkaistu RSHY ry:n nettisivulla*
  - Timo Närhinsalo, Ylipäällikön päiväkäsky 31.12.1944

Esitelmät, joissa on merkintä "*julkaistu RSHYry:n nettisivulla*", on tallennettu Rukajärven suunnan historiayhdistys ry:n nettisivuille ja ne löytyvät päivämäärän perusteella kohdasta "Arkisto".

6.7 Muistamiset

Toimintavuoden aikana on poistunut keskuudestamme paljon Rukajärven suunnan historyayhdistyksen jäseniä. Yhdistyksemme edustajat ovat osallistuneet seuraavien Rukajärven veteraanien hautajaisiin ja muistotilaisuuksiin:

- Mikko Bergman (1.9.1913- 18.1.2017) 103-vuotiaana, hautajaiset 18.2.2017
- Kalle Sutinen (8.8.1923 - 15.4.2017), hautajaiset 20.5.2017
- Pentti Perttuli (13.3.1916 - 23.5.2017), hautajaiset 8.6.2017
- Paavo Lonkila (11.1.1923 – 22.9.2017), hautajaiset 14.10.2017
- Reino Kirjonen (5.10.1924 - 24.10.2017), hautajaiset 26.11.2017
- Kalle Sutinen (8.8.1923 - 15.4.2017), hautajaiset 20.5.2017
- Pentti Kärkkäinen 12.12.2017, hautajaiset 8.1.2018

Yhdistyksen hallitus on muistanut määrävuosia täyttäneitä veteraaneja ja niitä veteraaneja, jotka on haastateltu. Lisäksi em. veteraaneja on tervehditty aina joulun alla.

Muistamiset veteraanien syntymäpäivinä

Yhdistyksen hallitus on muistanut määrävuosia täyttäneitä veteraaneja ja niitä veteraaneja, jotka on haastateltu. Lisäksi em. veteraaneja on tervehditty aina joulun alla

6.8 Eri järjestöjen muistamiset

Rukajärven suunnan historyayhdistys on onnitellut 60 -vuotta täyttäneitä Suomen Sotaveteraaniliittoa sekä 80 -vuotta täyttäneitä Iisalmen Reserviläisjärjestöä.

6.9 Jäsenyydet

Rukajärven suunnan historyayhdistys on Suomen Sotahistoriallisen seuran jäsen vuodesta 2015 alkaen.

6.10 Tauno Oksanen - vuoden 2016 rajahenkilö

Lieksan Rajakilta ry nimesi yhdistyksemme hallituksen jäsenen Tauno Oksasen Vuoden 2016 rajahenkilöksi. Kunniakirja luovutettiin hänelle 29.3.2017.

6.11 Lieksan Rukajärvi-keskuksen näyttelyt

Lieksan Rukajärvi-keskuksen näyttelyt uusittiin suurelta osalta. Kaakkois-Suomen Viestikilta ry. teki suuriarvoisen työn ja pystytti Rukajärven rintaman viestitoimintaa esittelevän näyttelyn. Koskaan aikaisemmin Suomessa ei ole ollut esillä viestinäyttelyä, jossa on ollut esillä koko rintama-alueen kaikki viestikalustot, puhelinkeskukset, radiot sekä viestiyhteyksien rakentamista ja korjaamista esittelevät viestivälineet. Lieksaan rakennettiin sodanaikainen toimiva radioasema, avojohto, jota näyttelyvieraat ovat voineet käytännössä kokeilla. Radioaseman avajaisissa ensimmäinen yhteys Lieksan radioasemalta saatiin Mikkeliin. Päivän aikana kaikkiaan toistakymmentä amatööriradioasemaa oli yhteydessä Lieksan Rukajärvi-keskuksen perinneradioasemaan, minkä kutsu on OI7AX.

Ylipäällikkö Mannerheimin syntymän 150-vuotisjuhlanäyttely sekä Monolan aitta näyttely. Nämä on mainittu aiemmin toimintakertomuksen kohdassa 2.

Lieksan Rukajärvi-keskus on jatkuvasti avoinna vain arkipäivinä klo 9.00 - 15.00 välisen ajan. Vaskiviikkojen (22. - 29.7.2017) aikana näyttely oli avoinna klo 9.00 - 17.00 myös viikonloppuisin. Todettiin, että tuotto lisäaukioloajan johdosta kohosi puolella.

Lieksan Matkailuoppaat pitivät Lieksan Rukajärvi-keskusta avoinna myös satunnaisesti eräiden tapahtumien aikana mm. Lieksan Pimeänkaupan illassa. Lisäksi Keskus oli avoinna 14. Divisioonan perinneyhdistyksen järjestämän tapahtuman aikana koko viikonlopun 1.-3.9.2017. Tuossa viikonloppussa kävijöitä oli kaikkiaan n. 150, vaikka 14. Divisioonan perinneyhdistys ei mainostanut Rukajärvi-keskusta julkaisuissaan ja tapahtumaan liittyvät kaikki tilaisuudet oli järjestetty Lieksan kaupunkikeskuksessa.

6.12 Iisalmen Rukajärvi-keskus

Rukajärven suunnan historiayhdistystä pyydettiin pystyttämään Koljonvirran kesäteatterin tuntumassa toimivaan Mäntylän taloon Tuntemattoman sotilaan näyttösten ajaksi Rukajärven suunnan valokuvanäyttely. Näyttely keräsi kävijöitä n. 2.500. Mäntylän tilassa oli Iisalmen ja myös Lieksan Rukajärvi-keskusten esitteitä, mikä lisäsin Iisalmen Rukajärvi-keskuksen kävijämääriä.

Toivo V. Narvan valokuvanäyttely siirrettiin Lieksasta Iisalmen Rukajärvi-keskukseen.

Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa järjestettiin kuluvan toimintavuoden aikana erilaisia seminaarityyppisiä tilaisuuksia, kuten Perttulin jotos 12.3.2017, puhetilaisuuksia, hautajaisten muistotilaisuuksia, kirjaesittelyitä mm. Jaakko Niirasen "Vaioletut sotamuistot" ja Kaakkois-Suomen Viestikillan teoksen "Viestisotaa Rukajärvellä" esittelytilaisuus.

Itsenäisyyspäivä Iisalmessa

Yhdistyksen edustaja on kutsuttu Ylä-Savon ammattiopiston itsenäisyyspäivän juhlaan juhlapuhujaksi vuodesta 2014 lähtien. Vuoden 2017 itsenäisyyspäivän juhlaan osallistuivat Savon ammatti- ja aikuisopisto ja Ylä-Savon ammattiopisto. Juhlassa oli ainakin 400 nuorta kuulijaa.

Itsenäisyyspäivä Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa 6.12.2017

Juhlavuoden päätös yhdistyksemme osalta huipentui Iisalmen Rukajärvi-keskuksessa Itsenäisyyspäivänä järjestettyihin SomenSalpa dokumenttielokuvien kahteen esitykseen.

Suomen suurinta rakennushanketta ja sen merkitystä maamme puolustuksen kannalta haluttiin kunnioittaa sijoittamalla esitykset juuri juhluvoittemme päätöstapahtumaan. Elokuva esitettiin myöhemmin myös Lieksassa.

6.1 Tiedottaminen

Yhdistyksen tiedottaminen tapahtuu yhdistyksen ja Rukajärvi-keskuksen nettisivujen välityksellä. Jäsenille toimitetaan toiminnasta tietoa myös sähköpostin ja kirjeitten välityksellä.

Nettisivulle tallennetaan kaikki yhdistyksen tilaisuuksissa pidetyt esitelmät ja toimintavuonna uutena otettiin käyttöön kohta "Tapahtumat" sekä "Kenttävartiotutkimukset kohta. Tästä osiosta löytyvät mm. Antti Haapalaisen ja Reijo Pulkkinen matkakertomukset ja Kenttävartiotutkimukset. Kuluvana vuonna heiltä valmistui seuraavat kenttävartiolinjan selvitykset:

- 19.2.2017, Koverolammin lohko
- 25.5.2017, Roksjärven lohko
- 21.11.2017, Unkajärven lohko
- Antti Koskinen, matkakertomus, kaatuneitten etsintä

6.2 Tietojärjestelmät

Yhdistyksen hankkiman tietojärjestelmän käyttöoikeudet on myönnetty hakemuksesta 30 jäsenelle. Lieksan Rukajärven tien kohteissa on käytössä edelleen "HeiJoe"-matkailun opasjärjestelmä, jonka reittikohteita on päivitetty.

6.3 Matkat Rukajärvelle

Yhdistyksen jäsenet ovat osallistuneet eri matkanjärjestäjien Rukajärvelle suuntautuille matkoille.

7. Talous

Yhdistykselle tulos oli 18 018,84 €.

Yhdistys suoritti toimintavuonna mittavat rakennuskohteet. Lieksan Rukajärvi-keskuksessa parannettiin näyttelytiloja ja sinne rakennettiin lisää talvilämmintä näyttelytilaa n. 40 k-m². Kyseiseen rakennuskohteeseen saatiin huomattavat puutavaralahjoitukset. Anaika Wood Ltd lahjoitti koolinkia n. 1200 jm, lautta n. 1400 jm. Kuhmolainen AA-Puu lahjoitti hirsipaneelia kaikkiaan n. 2200 jm. Merkittävistä lahjoituksista huolimatta uuden Rukajärvi-keskuksen remontin rahalliset rakennuskulut kohosivat silti 20.170 €:oon. Kaikki hankinnat kilpailutettiin ja yhdistys sai rakennustarvikkeet erittäin edullisesti. Lahjoituksena saadun saha- ja höylätavaran arvo nousee n. 12.000 €:oon.

Änäkäisen Salpaetusaseman kunnostus saatiin päätökseen toukokuun lopulla. Kohteeseen saatiin Vaara-Karjalan Leader ry:n kautta tukea 16.340 €. Yhdistyksen rahallinen panos kohteessa oli yhteensä 28.058 € vuoden 2015 jälkeen. Tästä vähennetään Leader-tuki, jolloin kustannukseksi jää 11.718 €.

Änäkäisen kohteesta yhdessä muiden Rukajärven tien kohteitten kanssa on muodostunut erittäin suosittu käyntikohde. Näissä kohteissa on vierailut arviolta yli 6 000 vierasta.

Änäkäisen kohteesta on muodostunut suosittu käyntikohde.

RSHY ry haki Suomi 100 tilaisuuksien järjestämistä varten rahoitusta. Pohjois-Savon liitto myönsi avustusta 1.500 €. Pohjois-Karjalan Liitto ei myöntänyt avustusta lainkaan, vaikka Rukajärven suunnan historiayhdistyksen tilaisuudet olivat alueen laajimmat koko vuonna.

Lieksan kaupunki myönsi toiminta-avustusta 3000 €.

lisalmen Rukajärvi-keskuksen ikkunateippauksia uusitaan.

Yhdistyksellä on ollut sen perustamisesta alkaen rahankeräyslupa. Kuluvan toimintavuoden rahankeräyslupa saatiin Poliisihallituksen resurssipulan vuoksi vasta 7.9.2017.

lisalmen Rukajärvi-keskuksen ikkunateippaukset uusittiin kuluvan vuonna. Teippaukset onnistuttiin hankkimaan poikkeuksellisen edullisesti. Uudet teippaukset tulivat maksamaan vain n. 200 €.

Molempiin keskuksiin hankittiin uusi ajanmukainen TV. Erityisesti Lieksan keskuksessa on esiintynyt suurta halukkuutta katsoa Rukajärvi-keskuksiin valmistettuja veteraanihaastatteluja ja elokuvia. Lieksassa on esiintynyt tilanteita, että kaikki kolme TV:tä ovat olleet samanaikaisesti näyttelyvieraitten käytössä.

Yhdistyksen taloudellinen tilanne ilmenee tilinpäätösasiakirjoista. Toiminnantarkastaja on lausunut toimintavuoden hankkeista mm. seuraavaa: "Yhdistyksen toiminta on ollut Suomi 100-juhlavuoden aikana monipuolista. Juhlavuoden laajasta ohjelmasta huolimatta yhdistys ei ole laiminlyönyt sääntöjensä mukaista työtä, vaan sen lisäksi on suoriutunut vaativista, mutta tarkoituksenmukaisista hankkeista, mitkä luovat taloudellisen perustan tulevalle toiminnalle."